

Merre tart a nemzetközi erdészet 2014-ben?

Csóka Péter – osztályvezető, UN FAO, Erdészeti Kapcsolatok Osztály

Jelentős és mozgalmas évnek ígérkezik 2014, érdekes módon azonban nemcsak „saját jogán”, inkább 2015 miatt. Jövőre ugyanis számos nagy horderejű döntést kell majd meghozni nemzetközi szinten, de az előkészületek már idén, sőt időnként már tavaly megkezdődtek. 2014 első félévének jelentősebb nemzetközi erdészeti eseményei között tallózunk, a teljesség igénye nélkül.

Az erdők és a fenntartható fejlődési célok

2015-ben esedékes az ENSZ egyik legnagyobb vállalkozása, a 2000. évi Millenniumi Csúcson elfogadott Millenniumi Fejlesztési Célok értékelése és a 2015 utáni időszak globális fejlesztési céljainak megfogalmazása. A Millenniumi Csúcs a valaha rendezett legnagyobb csúcstalálkozó volt, melyen 147 állam- és kormányfő vett részt, hogy válasz keressen az új évezred küszöbén a világ előtt álló kihívásokra. A Millenniumi Fejlesztési Célokat azonban kezdettől fogva, jóllehet más-más okból, sokan és sok helyütt fenntartásokkal fogadták, elsősorban megvalósíthatóságukat, illetve az elért eredmények mérhetőségét megkérdőjelezve. Erdészeti szempontból elsősorban azért érte kritika a célokat, mert az erdő szinte alig, csupán a hetedik kitűzött célként, fejlesztési pontként, a „*Környezet fenntarthatósága*” keretén belül jelent meg. Ezen belül is egyetlen paraméterként (erdősültség), a biodiverzitás csökkenésének megállításával foglalkozó alcél részeként, figyelmen kívül hagyva mindazokat a javakat és szolgáltatásokat, melyeket az erdő képes nyújtani.

Az új időszak nyitányaként a Rio+20 konferencián született döntésnek megfelelően megkezdődtek az előkészületek a 2015 utáni fenntartható fejlődési célok kidolgozására. 2013-ban számos fórumon foglalkoztak azzal, hogy miként kellene az erdőket az új célok között szerepeltetni, de teljesen egységes vélemény szakmán belül sem alakult ki. Míg Afrikában, Ázsiában és a Közel-Ke-

leten az erdők önálló fejlesztési célként való szerepeltetését szorgalmazták, Európa, Észak- és Dél-Amerika nem alakított ki ilyen határozott álláspontot.

A fejlesztési célok kidolgozására létrehozott Nyílt Munkacsoport 2014. február 3-7. között tartotta nyolcadik, utolsó előtti ülését¹, melyen az erdők kérdéséről is tárgyaltak. A vélemények sokszínűsége a New York-i tárgyalások alatt is megmaradt. A nemzetközi szakmai szervezetektől – köztük a FAO – olyan javaslat érkezett, hogy az erdőket vagy önálló célként, vagy egy, a természeti erőforrásokkal összevontan foglalkozó célként lenne érdemes tárgyalni. A munkacsoport végül 19 célterület² jelölt meg a jövőbeni munka számára, ebben az erdők az „*Ökoszisztémák és biodiverzitás*” célterület részeként kerülnek tárgyalásra a kilencedik, záró ülésen.

A munkacsoportnak az ENSZ Közgyűlés őszi, 69. ülészakára kell részletes előterjesztést tennie. Külön érdekes, hogy a munkacsoport egyik társelnöke *Macharia Kamau*, Kenya állandó ENSZ nagykövete, aki egyúttal az ENSZ Erdészeti Fórum soros elnöke is, a másik társelnök pedig *Kőrösi Csaba* nagykövet, Magyarország állandó ENSZ képviselője.

Az ENSZ Erdészeti Fórum jövője

A fórum munkatervé szerint a 11. ülésen, 2015-ben kell áttekinteni az elmúlt 10 év eredményeit és döntést hozni arról, hogy a fórum miként folytassa munkáját, ahogyan a határozat fogalmaz, „*valamennyi jövőbeni alternatívát figyelembe véve*”. A kérdés természetesen az, ahogy a fórum eddigi működési formája és tevékenysége megfelelő-e a folytatáshoz, vagy megértek a feltételek az 1992-es Föld-csúcs óta halogatott erdészeti egyezmény kidolgozásának megkezdéséhez, vagy esetleg az erdészeti ügyét más formában és szervezetben célszerű a jövőben tárgyalni.

A kérdés természetesen nagyon bonyolult és messze nem erdészeti ügy csupán, hosszabb távon valószínűleg nem kevesebbről, mint a szakma önálló-

Az ENSZ Erdő Fórum ülése Isztambulban

ságáról is van szó. Az előkészületekkel megalapozása céljából a fórum nyílt szakértői csoportot hozott létre, amely két ülés keretében hivatott döntéselőrszító elemzést és javaslatot készíteni a fórum 2015. májusi ülésére. Az első értekezlet³ 2014. február 24-28-án zajlott Nairobiban. Áttekintették a fórum, a titkárság, az Erdészeti Partnerség és a nem kormányzati szektor erősségeit és gyengeségeit és javaslatokat tettek ezek további erősítésére, illetve kiküszöbölésére. Az értekezlet eredménye hamarosan olvasható lesz a hivatkozott honlapon.

A Vadvilág Világnapja

Az ENSZ Közgyűlés tavaly decemberben nyilvánította március 3-át a vadon élő állatok és növények világnapjává. A választás azért esett éppen erre a napra, mert március 3-án fogadták el 1963-ban a veszélyeztetett állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmére vonatkozó egyezményt (CITES). A világnap nemzetközi koordinátora ennek megfelelően a CITES Titkárság lett. A világnap hivatalos honlapja⁴ számos eseményről

Március 3., a Vadvilág Világnapja

¹ <http://sustainabledevelopment.un.org/owg8.html>

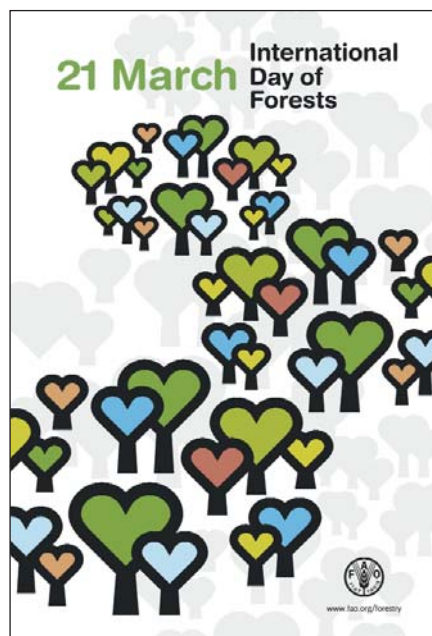
² <http://sustainabledevelopment.un.org/focussdgs.html>

³ <http://www.un.org/esa/forests/adhoc.html>

tájékoztató. Az ENSZ Főtitkár ott olvasható üzenetében hangsúlyozza, hogy bár a vadon élő állatok és növények a fenntartható fejlődés és az emberi jólét nélkülözhetetlen részei, az élőhelyek zsugorodása és az illegális kereskedelem folytán állandó veszélyben vannak. A világnap többek között erre a veszélyre hívja fel a figyelmet.

Az Erdők Világnapja

Idén másodszor kerül megünneplésre az Erdők Világnapja. A FAO a tematikus napon, március 21-én fogja megjelentetni az erdőterület változásáról szóló, távérzékelésen alapuló legfrissebb jelentését egy szakmai szimpózium keretében Rómában. Genfben pedig az Európai Gazdasági Bizottság titkárságával együttműködve a divat világát meghódító, erdei rostokból (lyocel-tencel) ké-

Március 21., Az Erdők Nemzetközi Napja

szült, természetbarát szövetek felhasználásáról szóló rendezvényre kerül sor.

A világnap népszerűsítése céljából a tavalyi évhez hasonlóan tv-reklámblokkba illő, egyperces filmet is készített a FAO, mely elérhető a világnap honlapján⁵ és a jelenlegi nyolc nyelv mellett bármely nyelvre szabadon lefordítható. Eddigi megállapodásaink alapján rendszeresen vetíti a CNN International és hat regionális csatornája, a Euronews, a Deutsche Welle és az Al Jazeera. Érdemes megemlíteni, hogy a nagy

televíziótársaságok mennyire fogékonnyak az erdő ügye iránt, csupán a CNN több mint 7 millió dollár értékben biztosított adásidőt 2011-ben és 2013-ban az Erdők Nemzetközi Éve és az Erdők Világnapja reklámfilmek sugárzásához – természetesen térítés nélkül. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy a hazai tv-csatornák hasonló affinitást mutatnak-e.

Az Európai Erdészeti Egyezmény

Készen van és még sincs kész – így lehetne jellemezni a talán legambiciózusabb erdészeti politikai kezdeményezés jelenlegi állapotát. A 2011-ben Oslóban elhatározott egyezmény szakmai szövegét hihetetlenül rövid idő alatt, 2012 márciusa és 2013 júniusa között sikerült kidolgozni, az egyezmény azonban mégsem kerülhetett lezárásra, mert működtetésének egyes szervezeti kérdéseiben a tárgyaló országok eltérő álláspontot képviseltek és képviselnek ma is.

Február 2-3-án a spanyolországi Valadolidban tartott értekezleten⁶ kísérelték meg a Forest Europe tagországai a kompromisszum lehetséges kidolgozásának ütemtervét kialakítani, de a várt egyetértés nem született meg. Így most nagy várakozás előzi meg a folyamat társelnöki posztját betöltő Spanyolország és Szlovákia következő javaslatát a folytatásra vonatkozóan, mivel az ún. Oslo-i Mandátum szerint a tárgyalásokat 2014 májusában le kell zárni.

Különleges jelentőséget kölcsönöz az egyezménynek, hogy jövőre az ENSZ Erdészeti Fórum kapcsán egy esetleges globális egyezmény lehetőségéről is döntés születhet, és a hagyományosan egyezménypárti európai régió tárgyalási pozícióra érdekes hatással lehet, ha saját regionális egyezményének tárgyalási folyamata elhúzódik vagy esetleg nem hoz eredményt.

FAO Erdészeti Bizottság

A hat regionális erdészeti bizottság elmúlt fél évben lezajlott ülései után 2014. június 23-27. között Rómában fog ülésezni a FAO Erdészeti Bizottsága (COFO)⁷. A regionális bizottságok javaslatai alapján az ülés fő témája az erdők társadalmi és gazdasági szerepe lesz. Az előkészítő anyagokban, így a „Világ Erdeinek Állapota 2014-ben” című tanulmányban a FAO elsősorban az erdő

Dr. Csóka Péter (FAO) és...

... Szepesi András (VM) a Forest Europe értekezleten

azon javaira és szolgáltatásaira kívánja ráirányítani a figyelmet, amelyek értéke a becslések szerint jelentősen meghaladja az erdészeti szektorban regisztráltan előállított évi 600 milliárd dollár hozzáadott értéket, és amelynek forrásáról, eloszlásáról és valós értékéről megbízható adatok hiányában valójában nagyon keveset tudunk. Egyebek között ez az ismeret- és információhiány az, ami megakadályozza vagy hátráltatja, hogy az erdők valós súlyuknak megfelelően szerepeljenek az egyes fejlesztési politikákban vagy stratégiákban.

A Bizottság megkísérel útmutatást adni mind a tagországok, mind a FAO számára arra vonatkozóan, hogy miként kerüljön az erdők javainak és szolgáltatásainak teljes értéke megállapításra, és azokra a lépésekre, melyek ennek megoldásához szükségesek. Könnyen belátható, hogy ez a problémakör szervesen kapcsolódik a cikk elején taglalt fenntartható fejlődési célokhoz is, azaz a kör bezárul: amíg az erdők valós szerepét a természetben és a gazdaságban nem tudjuk teljes körűen értelmezni és bemutatni, addig vajmi kevés esély van arra, hogy az erdő valóban a fenntartható fejlődés egyik pillére legyen, ne pedig hibás célkitűzések vagy folyamatok áldozata.

Látható tehát, hogy 300 évvel a fenntartható erdőgazdálkodás koncepciójának megalkotása után is bőven akad feladat az erdészeti előtt, és 2014-ben sem leszünk kihívások híján. 🌳

⁴ <http://www.wildlifeday.org/content/events>

⁵ <http://www.fao.org/forestry/international-day-of-forests/en/>

⁶ http://www.forest-europe.org/ministerial_conferences/expert-level-meetings-2014

⁷ <http://www.fao.org/forestry/57758/en/>